

LA MINA

PLA D'ACCIONS DE BARRI EN ESPAI PÚBLIC

2006

Proposta presentada pel centre de recerca Polis de la Universitat de Barcelona, grup de recerca consolidat *Art, Ciutat, Societat* com a conclusió del projecte *Cartografies de La Mina*, realitzat entre 2002 - 2005 en base a diversos tallers de Participació Ciutadana, seguint la metodologia de les CPBoxes (Caixes d'Acotacions i Tendències) desenvolupada per aquest centre de recerca i en el marc del conveni de col·laboració entre el centre i el Consorci de La Mina

Direcció del Treball

Dr. A. Remesar
Dr. Tomeu Vidal

Coordinació equip de treball

Núria Ricart

Equip de treball en les seves diferents fases:

Claudia Alves
Isabel Franco
Adriana Hernández
Beatriz de Labra
Nemo A. Remesar
Iris Viegas

(c) 2006 Els autors - CR POLIS- Consorci de La Mina

SUPORT

Projectes de Recerca PB98-1252
BHA2002-00520
Doctorat de qualitat
MDC2004-00218

Introducció

REFLEXIONS SOBRE LA GESTIÓ INTEGRADA

La qualitat de l'espai públic d'un determinat territori compleix un paper important en la definició d'aspectes de la seva identitat, sent una part d'un projecte que té un impacte directe en la seva imatge física.

Independentment dels usos i funcions atribuïdes, els elements urbans que moblen l'espai públic han de contribuir a la creació de llocs **accessibles, segurs, llegibles i sostenibles per a tots els ciutadans**.

Aquests elements han de ser introduïts acuradament i la seva localització ha de ser subtilment considerada, per a reforçar la identitat i el sentiment de pertinença local. El disseny dels elements individuals del mobiliari urbà no ha de competir per cridar l'atenció, sinó conformar-se a les referències formals dels carrers i espais públics.

Els elements urbans han de ser de qualitat, en el disseny i forma dels productes o pels materials utilitzats, durabilitat i manteniment, i també pel seu paper efectiu en les polítiques de sostenibilitat de la ciutat.

MULTIPLICITAT D'AGENTS IMPLICATS

És necessària una coordinació i integració entre totes les autoritats implicades en el procés de presa de decisions sobre l'espai públic.

De fet, quan és possible abordar un projecte en la seva totalitat i independentment de les situacions jurídiques - administratives, com és el cas actual de La Mina, es realitza una gestió integrada del projecte. No obstant això, aquesta no és la realitat normal de les intervencions en els espais públics.

En la majoria dels casos, les intervencions es limiten a activitats de manteniment o a projectes puntuals, per a solucionar algun problema existent o per a procedir a millores. De totes maneres, aquestes operacions tenen sempre una dimensió temporal – el manteniment de l'espai públic no es realitza en una sola ocasió, configurant-se com una activitat constant que es prolonga per diversos anys – que hem de considerar.

Depenent de les situacions jurídiques administratives, és molt difícil establir i fer complir regles de tractament de l'espai públic que siguin seguides per tots els organismes implicats. Per això, una gestió integrada requereix imaginació i flexibilitat, capacitats que permeten la realització d'un espai públic moblat i que respongui a patrons orgànics i sistemàtics.

POLÍTICA D'UNA GESTIÓ INTEGRADA.

Si exclouem unes poques operacions de conjunt, en les que es pot treballar de forma coherent i consistent, com es podrà posar en pràctica una gestió integrada de l'espai públic?

En primer lloc, ha d'existir una voluntat política clara, orientada cap a la regeneració del territori com un tot – social, econòmic, urbanístic, educatiu –, com un projecte unitari, segons una perspectiva temporal, o sigui amb l'objectiu d'actuar en una determinada direcció durant un determinat temps. Possiblement una perspectiva inclosa en el pla estratègic de la ciutat. Òbviament aquesta voluntat política ha de traduir-se també en recursos: humans, tècnics, operatius i organitzacionals.

Vitoria. Ordenació d'una cruïlla

En el context de l'activitat diària hi ha diversos departaments que poden actuar sobre el territori (Urbanisme, Via Pública, Neteja, Transports, etc.) i al mateix temps hi ha diversos operadors que, pels reglaments administratius, intervenen puntualment sobre l'espai públic i el mobiliari urbà.

Aquests operadors – telecomunicacions, correus, infraestructures subterrànies, etc. – es regeixen, en general, per regles internes i es troben limitats per competències restrictives, sense connexió directa amb els altres actors que actuen en l'espai públic. Per aquestes raons, és urgent fer operativa, una articulació entre els diversos agents implicats a nivell del projecte, subministrament, implantació i manteniment dels elements de moblament de l'espai públic.

És necessari establir una estructura de coordinació que sigui capaç de mantenir i possibilitar el projecte unitari decidit políticament, podent adoptar la fórmula organitzativa d'equip tècnic, consorci o una altra.

Aquesta estructura de coordinació ha de:

- > Tindre capacitat de negociació interna i externa, amb tots els possibles agents implicats en el desenvolupament dels diferents processos d'intervenció;
- > Tindre capacitat per a discutir i avaluar les propostes dels diferents agents;
- > Tindre capacitat per a traduir visions polítiques en un pla estratègic, imaginatiu i flexible, com a ferramenta clau de cohesió entre els diversos projectes, microprojectes i operacions de manteniment.

Per raó de les grans diferències organitzatives, és difícil preveure la integració d'aquesta estructura de coordinació transversal en l'organització interna, calgut pot xocar amb les inèrcies de procediment dels departaments organitzats verticalment.

No obstant això, aquesta estructura de coordinació ha de ser capaç de regular, o almenys proposar aquesta regulació, tan necessària per al desenvolupament d'una activitat d'aquest tipus, la qual cosa hauria de traduir-me en un **Reglament Urbà**, que pot d'aquesta forma convertir-se en un instrument de gestió eficaç per al desenvolupament global del projecte.

FILOSOFIA D'UNA GESTIÓ INTEGRADA

Independentment dels aspectes organitzatius, la gestió integrada de l'espai públic, ha de regir-se per una sèrie de designis, valors i arguments que permeten configurar la seva filosofia. Aquesta filosofia es fonamenta en els valors urbans i cívics, inherents a l'espai construït de la ciutat, desenrotllant-se tant en el pla dels valors (**buit, diferència, connectivitat, simbolisme, sostenibilitat, disseny per a tothom i innovació**), com en el pla metodològic (**anàlisi de les seccions transversals i longitudinals dels carrers**).

Vitoria. El suports de senyalització serveixen per a destacar els símbols de la ciutat

PLA DELS VALORS

> El valor de la diferència

Els diferents moments del desenvolupament urbà han deixat la seva marca en el territori de les ciutats. Diferents modes de pensar la ciutat i distintes capacitats de construir-la, tenen la seva actual manifestació en una gran riquesa morfològica de la trama urbana.

Aquesta riquesa ha de ser preservada i mantinguda, al mateix temps que servir de guia per a les actuacions actuals.

No obstant aquesta mateixa riquesa pot condicionar les intervencions i el moblament de l'espai públic, al mateix temps que orienta les línies d'actuació orientades al manteniment del valor de la diferència.

> El valor de la connectivitat.

Les xarxes i sistemes urbans que garanteixen l'accessibilitat i la cohesió territorial interactuen amb la ciutat a través de les funcions i serveis que presten, sobretot pel fet que estructuren el sistema total de la ciutat.

Per aquest motiu és essencial, com ha succeït amb les conduccions d'aigua, gas i electricitat, que el territori estigui adequadament connectat i servit per aquestes xarxes i sistemes urbans. Cas contrari, el seu aïllament relativament a les infraestructures bàsiques, contribuirà a la seva degradació i pèrdua de valor en relació al sistema urbà.

No és lícit permetre-ho, en la mesura en què aquest aïllament afecta directament als ciutadans residents o que en ell desenrotllen les seves activitats. A més, aquestes xarxes i sistemes també interactuen amb el territori, atès que es materialitzen a través de connexions entre territori i xarxes. Armaris tècnics, tapes i caixes de registre, embornals, parades d'autobús o de tramvia, etc., són algunes de les connexions de xarxes de serveis que suposen l'existència d'artefactes específics que formen part del mobiliari urbà de la ciutat.

Actualment, la ciutat segueix la seva vida sota terra, especialment pel que fa als sistemes i xarxes de transports. Les connexions més contundents amb la superfície són les dedicades a l'articulació del sistema de transport i mobilitat subterrània: estacions de metro i sistemes de comunicació, ferrocarrils ràpids, estructures d'accés als estacionaments subterranis, etc.

L'existència d'aquests artefactes és un indicador de la posada en valor de la connectivitat del territori, així com també suposa un important desafiament disposar i localitzar adequadament aquests artefactes.

> El valor simbòlic i de memòria.

Independentment d'altres factors, el territori es caracteritza per la seva forta càrrega simbòlica incorporada a la forma de l'espai, a la memòria inscrita en la fàbrica urbana, al valor estètic dels edificis o altres elements.

Pontevedra. El tractament del paviment marca diferències funcionals

Aquest valor ha de ser mantingut en una gestió integrada. Molts urbanistes conclouen que la valoració del conjunt de la ciutat ha de passar necessàriament per *recàrregues* per la revaloració simbòlica i sistemàtica del territori.

Els processos d'identitat de la ciutadania, i la creació del procés d'orgull de barri, passen en gran manera, per mantenir la tensió i la capacitat simbòlica del territori. Una gestió integrada de l'espai públic, conjuntament amb actuacions en el pla de l'art públic i del paisatge urbà pot contribuir enormement per a la preservació d'aquest valor, sense oblidar la necessitat de diversificar funcions i el desenvolupament d'activitats representatives del territori.

> El valor de la sostenibilitat.

En altres moments de la història, el territori ha estat l'escenari en què s'han materialitzat els valors de la seva època, per exemple l'exaltació dels conceptes del urbanisme modern i de la de l'encofrat en túnel en el cas de La Mina, que ha produït una determinada configuració del paisatge del territori.

Així, l'espai públic s'ha omplert d'obres d'arquitectura i de disseny que han traduït aquest valor en artefactes i peces que formen part del patrimoni de la ciutat.

Actualment, s'assumeix la sostenibilitat com un dels principals valors del nostre moment històric. El principi de la sostenibilitat suposa pensar en el futur, permetent que les generacions venidores puguin gaudir dels mateixos recursos que la nostra generació. La sostenibilitat ambiental té el seu reflex en les polítiques urbanes centrades en l'estalvi de recursos (energètics, materials, etc.) i en la reutilització dels recursos consumits. Aquest principi haurà de tindre una implicació directa en la gestió integrada del territori.

D'una banda, i en relació amb el valor del buit, fer un espai públic sostenible significa, utilitzar els recursos (materials, processuals, energètics) mínims i necessaris per a permetre la vida i desenvolupament en els centres. L'aspecte de recuperació queda garantit per les polítiques de manteniment d'allò que s'ha edificat, reutilitzant part de la fàbrica urbana per a nous usos i funcions, valorant la xarxa urbana amb l'objectiu de mantenir part de la memòria de la ciutat.

Hauríem de tindre en compte que, sobretot, la conservació sostenible del territori de les ciutats, passa necessàriament per mantenir l'estructura funcional que els ha caracteritzat: **la multifuncionalitat d'usos i funcions urbanes** que garanteixen una de les característiques més importants de les nostres ciutats: que la ciutat sigui compacta.

Una política integrada i sostenible ha de protegir i, quan sigui necessari, potenciar aquesta multifuncionalitat i densitat. Residència, activitats representatives de la ciutat, activitats comercials, educatives, socials, d'oci, etc., han de coexistir en l'espai i en el temps. Són ben coneguts els exemples europeus en els que, l'excessiva especialització del territori, ha produït disfuncions en la seva utilització i això no ajuda als processos de regeneració sostenible.

És per tot això que qualsevol intervenció relativa al disseny de l'espai públic i el mobiliari urbà, ha de privilegiar solucions que preconitzen una inversió acurada, alhora que altres que fomenten el seu manteniment continuat.

Lanzarote. Integració de paviment i mobiliari urbà

En aquest sentit, la sostenibilitat podrà aconseguir-me a través de:

- > Qualitat: la utilització de materials i equipaments de qualitat constructiva, de fàcil manteniment i relativament econòmics, que assegurin una bona prestació al llarg del seu cicle de vida útil;
- > Estabilitat: selecció de materials i equipaments que garanteixin solucions duradores, de forma que els carrers no siguin víctimes de “*projectes de moda*”;
- > Versatilitat: utilització de materials i productes multifuncions, que permeten la concentració de diversos serveis en un sol producte;
- > Legibilitat: la funció que cada element urbà ha d'assegurar, ha de ser clarament entesa per qualsevol tipus de potencial usuari d'aquests espais. Els nous projectes, tant els que suposen nous dissenys *ex-professo*, com els que es recolzen en la compra de material existent, han de ser acuradament avaluats en termes de qualitat global.
- > El valor del disseny per a tots. Hi ha dos concepcions de disseny per a tots: una restrictiva, que considera únicament aspectes antropomètrics associats a les dificultats individuals (deficiències motores o sensorials dels ciutadans); una altra, més àmplia, que considera el disseny per a tots, com la possibilitat que l'usuari (no oblidant que estem parlar de ciutadans) pugui gaudir plenament de la seva ciutat.

Aquesta última concepció significa que els elements i artefactes han de complir amb els requisits necessaris perquè tots els usuaris puguin gaudir de l'espai públic, accedint a ell en la seva dimensió física, sensorial, simbòlica, social i econòmica.

En altres termes, disseny per a tots significa potenciar mecanismes d'inclusivitat, a través de les operacions de disseny i (re)qualificació urbana. Un bon enteniment del que significa disseny per a tots, requereix considerar la diversitat, entesa en la seva dimensió física i social, conjuntament amb la identitat, entesa en la seva dimensió de sentit de pertinença a una determinada comunitat.

Res garanteix que una ciutat dissenyada respectant els paràmetres de disseny ergonòmic i antropomètric, sigui una ciutat viscuda i apropiada pels seus ciutadans. Les experiències recents en algunes ciutats europees demostren que les polítiques urbanes excessivament vinculades a la potenciació de la diversitat cultural poden tragar disfuncions urbanes molt difícils d'ultrapassar.

Altres experiències demostren que la intervenció en l'espai públic, orientada des de posicions il·luministes, porta al *sobredisseny* de la ciutat i amb ell, apareixen clars símptomes de ruptura dels processos d'apropiació i identitat.

Una gestió integrada de mobiliari urbà, ha de garantir que els projectes assegurin que cap ciutadà queda exclòs d'accedir – física, simbòlica i econòmicament – al territori, i que els projectes respecten la diversitat cultural marcada per una política d'identitat comuna.

Si a més d'això, s'aconsegueix que la ciutadania participi en els processos de presa de decisions sobre el disseny urbà, es garantirà el millor disseny per a tots.

Saragossa. Tractament específic dels escorrells a la Plaça del Pilar

> El valor de la innovació

Històricament, les àrees centrals dels barris han estat sempre escenari d'innovació en materials, disseny i varietat de mobiliari. L'evolució tecnològica, entesa com a evolució tècnica i evolució en criteris de gestió, ha provocat que el centre hagi estat el primer receptor de les innovacions tècniques i de disseny. Aquest és un valor que hem de conservar si no volem que les zones centrals dels nostres barris s'assemblin més a museus que a ciutats.

No és per això lícit, congelar l'evolució de la forma urbana en punts temporals, que per definició seran sempre arbitraris, capaços de transmetre una imatge falsa del territori, irreal i desajustada. Per aquest motiu conservar el valor de la innovació pot convertir-se en un mitjà de creació i gestió molt important.

En l'actualitat, el valor de la innovació ha de traduir-se en una política que privilegi la pacificació del trànsit i respongui a les necessitats de tots els seus usuaris, especialment de les persones majors que, en molts casos, constitueixen una fracció important de la població resident.

El valor de la innovació pot i ha de fomentar la introducció d'elements i materials nous i d'estètica contemporània, però hauran de ser seleccionats d'acord amb les característiques històriques de les zones. Quan hi ha referències històriques importants, han de ser conservades i haurà de ser redactat un inventari de tots aquests elements.

> El valor del buit

Un dels valors que posseeix l'espai públic, és la seva capacitat d'oferir un ambient urbà en el que s'integra la diversitat i la diferència. Les característiques de la fàbrica urbana i de la seva edificació permeten gaudir d'un ambient amb característiques molt pròpies i simultàniament diversificades.

Una gestió integrada ha de tindre aquest fenomen en consideració i procedir a la requalificació de l'espai públic a través d'operacions que permeten eliminar els elements superflus i acumulats al llarg del temps.

Buidar el territori, pot ser un dels valors més consistents per a sostenir una política de gestió integrada. Buidar, no sols significa netejar-lo d'objectes redundants i innecessaris; ha d'entendre's, també, com la lògica de la utilització del mínim de recursos necessaris i simplicitat de variants, com un valor capaç de garantir coherència i unitat.

PLA METODOLÒGIC

L'organització d'una filosofia de treball és fonamental per al desenvolupament d'una gestió integrada del mobiliari urbà i, en general, de l'espai públic. Per a això, és necessari que els abordatges a projectes i operacions de manteniment es realitzen amb eines de tipus conceptual que siguin precises i clares, permetent, independentment de qui les executa, resultats unificats i persistents en el temps.

Perquè es puguin aconseguir aquests resultats, és essencial la introducció d'una metodologia de projecte que contempli el treball sobre la secció transversal i longitudinal del carrer.

Lisboa. Superació de barreres d'accessibilitat en una recent intervenció al largo das Portas do Sol

> Ordenar el carrer: la secció transversal: Com s'ha demostrat en diverses ciutats, l'ordenació dels carrers i el seu conseqüent moblament, depèn d'una visió clara de les relacions entre l'estructura del carrer i el sistema d'elements que han de ser implantats, sobretot si volem preservar el buit com a valor afegit.

L'anàlisi i sistematització de les seccions transversal i longitudinal del carrer és una de les operacions clau, per a l'articulació entre les diferents tipologies de carrer, el mobiliari i l'equipament urbà a implantar.

Partint de l'anàlisi de les seccions de carrers, han d'elaborar-se esquemes clars i concisos com a instrument de projecte i gestió, perquè s'aconsegueixen bons resultats en la gestió integrada.

La definició de les seccions transversals, en relació als paràmetres d'amplària, alçada, longitud, i en el context d'una política de pacificació del tràfic, permet establir paràmetres sistemàtics relativament a:

> Definir la relació mètrica entre vorera i calçada. Si hi ha voreres, han de ser de dimensions suficients que garanteixin una accessibilitat inclusiva. Si hi ha vies de circulació motoritzada, han de garantir la seva segregació, relativament a la circulació de vianants i a la seva funcionalitat dins del sistema de tràfic urbà;

> Definir plans horitzontals i verticals, relativament a la seva connexió amb les xarxes i sistemes urbans

> Definir un corredor de localització dels diferents equipaments i mobiliari urbà, amb la finalitat de crear un entorn ordenat i llegible

> Definir i adequar el model d'implantació dels elements d'il·luminació;

> Definir la possibilitat de col·locar arbres el carrer

> Ordenar el carrer: la secció longitudinal. L'anàlisi de la secció longitudinal del carrer i la seva sistematització, permet establir els ritmes i puntuacions necessaris per a la implantació dels elements mòbils, al mateix temps que valoren el pla de façanes.

Com ja ha estat referit anteriorment, el territori de la ciutat està viu i això es reflecteix en els elements construïts. Diversos moments històrics han estat constituïts per distints criteris, relativament a la regulació de les alçades dels edificis, a la composició i tractament de les façanes, al ritme amb què apareixen els buits constructius, o sigui, placetes, places, jardins, etc.

La sistematització de la secció longitudinal ens permet establir:

> La coherència visual de tot el front edificat

> Els criteris d'actuació sobre façanes, principalment l'execució d'una carta de colors

> L'actuació sobre els espais d'interstici, causats per les diferents altures dels edificis.

En aquest sentit és recomanable el tractament acurat d'ancoratges visibles

Lisboa. Integració de diferents elements de mobiliari per a funcionalitats diverses. Freguesia de Marvila

- > La valoració del tractament de les grans superfícies de façana com a factor clau de la composició paisatgística del territori
- > La valoració dels elements de remat de les façanes, especialment els acroteris
- > La regulació de la implantació d'equipaments d'ús privat (tendals, aire condicionat, parabòliques etc.)
- > L'ordenació rítmica dels elements de mobiliari urbà col·locats en el pla horitzontal de la secció per a permetre la màxima funcionalitat del carrer i de la seva utilització
- > La definició de les implantacions d'arbres, relativament a mantenir una visió de conjunt.

ORDENAR EL MOBILIARI DE CARRER: CONSIDERACIONS GENERALS

En aquest context, es poden traçar una sèrie de línies orientadores i comunes relatives al mobiliari urbà:

- > Ha de garantir la comoditat, la seguretat i la legibilitat per mitjà del seu ordenament adequat i els seus diferents materials i acabats
- > Ha de formar un sistema coherent des del punt de vista de les variants utilitzades
- > Ha d'evitar el soroll visual i cenestèsic, és a dir, ha d'evitar-se la superposició d'elements redundants, tant en el pla vertical com en l'horitzontal
- > Ha de minimitzar l'esca-la i el volum dels elements
- > És essencial que existeixi un **pla d'il·luminació**, degudament auditat per les agències pertinents, que garanteixi, a més d'una bona visibilitat nocturna, la seguretat dels vianants, la màxima eficiència lumínica, i el menor cost energètic i econòmic
- > És essencial que existeixi un pla de mobilitat que garanteixi la minimització de la senyalització i la seva col·locació adequada, de manera que garanteixi la pacificació del tràfic i faciliti la utilització dels equipaments locals i mitjans de transport públic i alternatius
- > Sempre que la legislació vigent ho permeti i prenent en consideració el principi europeu de garantia de la lliure competència de les empreses, es poden desenvolupar normes d'homologació dels diferents tipus d'elements d'equipament i mobiliari urbà

Lisboa. Senyalització de zona a la Freguesia de Marvila

És necessari planejar i administrar tot el mobiliari urbà – entès com un sistema – inserit en polítiques de gestió integrada. Aquestes polítiques de gestió integrada pressuposen una articulació dels múltiples agents implicats, així com el respecte pel pla de valors presentat – el buit, la diferència, la connectivitat, el simbolisme, la sostenibilitat, el disseny per a tots i la innovació i pel pla metodològic

OBJECTIUS DEL PLA D'ACCIONS DE BARRI EN ESPAI PÚBLIC

OBJECTIUS DEL PLA D'ACCIONS DE BARRI EN ESPAI PÚBLIC

Presentar un conjunt de propostes que ajudin a la configuració d'un espai públic basat en els següents elements

Sostenibilitat
Accessibilitat
Mobilitat

Amb independència de les mesures necessàries per a complir amb els estàndards de sostenibilitat als quals s'ha compromès l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs en la signatura de la seva adhesió al programa d'Agendes 21, entenem que el treball per la sostenibilitat ha de contemplar la interrelació entre les dimensions econòmica, social i ambiental de la mateixa.

Això implica la interrelació entre l'estructura urbana, els fluxos d'energia i materials, el transport i altres aspectes socioeconòmics. Davant la polisèmia del terme sostenibilitat i desenvolupament sostenible, vàrem considerar que al final la qüestió es planteja entre un equilibri entre eficiència econòmica, qualitat ambiental i equitat inter i intra generacional, en la línia del consens majoritari entorn dels sentits que es nomena actualment la sostenibilitat.

Partint de la premissa que tots els fenòmens mantenen vincles entre si, en aquest sentit actuar sosteniblement significa treballar des dels paràmetres dels principis de prevenció i de subsidiarietat, acostant al màxim la presa de decisions als organismes de govern més pròxims al barri- ciutadania —el que també condueix a com plantejar els marcs de participació ciutadana— i el principi de cohesió territorial, balancejant l'equilibri territorial a Sant Adrià de Besòs.

El territori del barri ha de ser accessible a tots. Això significa dos fenòmens diferenciats. En primer lloc abandonar la condició de territori guetos i fer permeable i visible el territori en un context ampli, ciutadà i metropolità, el que pot entendre's com una forma de fer global el local.

D'altra banda, totes les persones amb independència de les seves capacitats funcionals han de poder recórrer i accedir al conjunt del territori, als seus serveis i al gaudi del seu espai públic, el que pot entendre's com possibilitar a tots el dret a la ciutat. El territori deu encaixar en el sistema de mobilitat de l'àrea metropolitana de Barcelona, tant en referència a la millora del transport públic com al gaudi ecològicament guiat del transport privat.

Paral·lelament, el barri ha de proveir-se de les infraestructures necessàries per a fer que tots els seus habitants, inclosos els quals tenen alguna incapacitat funcional, puguin accedir als esquemes de mobilitat. L'espai públic és l'escenari per excel·lència social i al seu torn constitueix un indicador de la qualitat de vida urbana.

L'espai públic de qualitat garanteix l'exercici de la ciutadania i crea les condicions de convivència activa en el barri conduents a la potenciació de la seva identitat i del sentit de pertinença.

LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES D'ACTUACIÓ

L'anàlisi dels resultats dels diferents tallers participatius desenvolupats entre 2003 i 2005, utilitzant la metodologia de les CPBoxes ens porta a plantejar les següents línies d'actuació referides a l'espai públic

Línies estratègiques d'actuació

1.-Potenciar el coneixement del territori

Programa d'excursions Urbanes a nivell de població general i escolar

2.- Superar les barreres territorials

Informar permanentment sobre el desenvolupament dels plans urbans

Establir un eix Mina – Catalana- Sant Adrià

Establir un eix Mina – Estació Metro

Potenciar el coneixement de la nova estructura del barri

Connectar físicament Mina- Catalana – Sant Adrià

Connectar la Rambla de La Mina amb el mar

Millorar el pas sub-ronda entre La Mina i La Catalana

Superar la barrera del carrer Sant Raimon de Penyaforat

Superar la barrera del carrer Fernández Márquez

Millorar l'accés al Parc de La Mina

3- Millora de la mobilitat. Millora de la mobilitat i del transport públic.

Millorar i fomentar l'ús del transport públic

Facilitar àrees d'aparcament

Implementar i potenciar l'ús del carril bici

Millorar el transport públic

4.- Millora de l'accessibilitat al i del territori

Accessibilitat per a tothom

Potenciar i implementar els aspectes de Design for all, després de realitzar la diagnosi de l'àrea

5.- Millora de la seguretat en l'espai públic

Potenciar la visibilitat dels Cossos de Seguretat

Anular els racons i llocs perillosos.

Implicar als veïns en el control de l'ús de l'espai públic

6.- Millora de la qualitat de l'espai públic

Potenciar la corresponsabilització de tots els actors socials del barri en els processos de Neteja

Elegir i ubicar els elements urbans d'acord amb criteris de funcionalitat i sostenibilitat en el seu disseny, manteniment i gestió

Millorar el verd urbà

7.- Qualificació de l'espai públic

Proveir-se d'elements de Disseny Urbà que potenciïn el sentit de pertinença al territori

Estudiar i avaluar un programa d'art Públic, a poder ser participatiu

Desenvolupar les Toponímies del territori a partir dels plantejaments veïnals

8.- Millora de la diversitat de l'espai públic

Millorar i dotar d'equipaments per a la prestació de serveis ciutadans

Facilitar el desenvolupament de xarxes ciutadanes i associatives

Potenciar la barreja i la diversitat d'usos i d'actors en l'espai públic

9.- Millora en la gestió dels residus

Potenciar la implicació i la corresponsabilització de tots els actors (veïns, entitats, administracions, escoles, empreses...) en la reducció de residus i el foment de la recuperació, la reutilització i el reciclatge

10.- Millora en la gestió energètica

Potenciar l'ús d'energies alternatives en edificis públics i privats i l'ús de l'aigua

Promoure l'estalvi i reutilització de l'aigua en els usos residencials, comercials, industrials i institucionals, a més dels relacionats amb jardineria i parcs públics

1

Potenciar el coneixement del territori

No seria cap error afirmar que els habitants de La Mina estan força tancats en els límits territorials del barri. La situació de gueto en la que s'ha viscut durant molts anys ha facilitat aquest fet i és del tot imprescindible que el barri s'obri cap al seu entorn. I això per diverses raons. En primer lloc per a trencar amb la inèrcia de l'aïllament que provoca el que els veïns mantinguin ells mateixos els "estigmes" que socialment s'ha atribuït a La Mina, per part dels habitants de Sant Adrià, Barcelona, etc.

En segon lloc, perquè és del tot imprescindible que davant dels processos de permeabilització i visibilitat que els canvis urbanístics i en els sistemes de transport estan plantejant, els residents actuals preguin consciència que ha d'acabar la segregació a la que han estat sotmesos. Segregació que com comentaven es produeix tant per processos exògens (p.e. estigmatització social als mitjans de comunicació) com per processos endògens (estar segregat com a senya d'identitat)

El programa d'excursions urbanes

Aquest és un programa dirigit a totes les capes d'edat de La Mina i és per això que haurà de prendre diverses formes

L'objectiu del programa és donar a conèixer la realitat exterior al barri. Entenem com a tal la realitat dels altres barris de la ciutat de Sant Adrià i també la dels barris veïns de la ciutat de Barcelona.

Molts dels barris d'ambdues ciutats tenen problemàtiques socials i culturals molt semblants a les de La Mina i el seu coneixement servirà per a relativitzar la imatge segregada del barri. També, aquestes àrees estan sotmeses a noves articulacions urbanes que estan introduint canvis, en la forma i en els modes de vida.

Tanmateix incloem en aquest programa els itineraris del Parc Fluvial del Besòs i del Museu de la Immigració.

El primer perquè s'ha detectat clarament que el riu funciona com a barrera amb la resta de la ciutat i entenem que un millor coneixement del Besòs ajudarà a permeabilitzar les relacions entre ambdues bandes de la llera del Besòs.

El segon perquè permet mantenir el record de les dificultats que té abandonar la llar per raons econòmiques, cosa que comparteix tota una generació del barri amb els nous emigrants arribats

QUE HAN DIT ELS VEÏNS

Aquesta línia sorgeix de l'anàlisi del territori i de la valoració dels resultats de tot el procés de Cartografies. S'ha detectat una percepció del territori excessivament tancada en els límits geogràfics del barri i valorada des de l'òptica de l'exclusió permanent de La Mina respecte a Sant Adrià i a Barcelona.

Les propostes d'aquest a línia estratègica s'orienten a trencar aquests dos factors

A FER

Establir el procediment per a la creació dels itineraris i la seva difusió

QUI POT COL. LABORAR

- IES
- Equip pedagògic
- Equip Museu Immigració
- Universitat
- Xarxa d'entitats

2 Superar les barreres territorials

El barri de La Mina, malgrat tot el procés de regeneració en curs, està sotmès a la pressió d'una sèrie de barreres territorials que produeixen un efecte d'aïllament. Cal treballar en la direcció de la superació d'aquestes barreres.

2.1- Informació

Un dels problemes detectats en les operacions de regeneració urbana arreu, és el de la manca d'informació precisa sobre el desenvolupament de les actuacions. Creiem que el desenvolupament d'un Punt d'informació permanent a la nova biblioteca pot ajudar a resoldre aquesta situació. Aquest punt pot estar suportat en un sistema informàtic desenvolupat per alguns dels grups dedicats a aquests temes.

2.2.- Connexions territorials

En els diversos tallers ha anat apareixent com una constant el que podem anomenar "percepció d'aïllament", produït en bona part pels efectes de les demarcacions territorials sobre el barri. En aquest sentit es proposa definir clarament dos eixos. Un que doni continuïtat a La Mina amb la resta del territori de l'Ajuntament, a través de La Catalana, el riu Besòs i arribant al barri de Sant Joan Baptista. L'altre, apropant de forma cognitiva, la parada del metro al barri.

Pensem que el disseny d'una senyalització de zona podria ajudar a aconseguir aquest objectiu. Aquesta senyalització introduiria un factor d'organització del territori ajudant a disminuir la percepció d'aïllament

Apart de la senyalització cal que existeixi una continuïtat física, bàsicament de vianants, entre les dues lleres del riu ajudant a aconseguir la connexió del conjunt del territori. Emplaçar una passera, com sembla que està previst ajudar a solucionar aquest tema.

Reforçar preceptivament aquesta connexió pot ser un factor complementari important. Això es pot aconseguir mitjançant el disseny de determinats elements físics ubicats sobre el terra – recordem que complementats per la senyalització de zona- sigui un paviment amb un altre color o actuacions de caire "rememoratiu" incrustades en el paviment

2.2.1- Redisseny de les seccions d'alguns carrers i urbanització dels mateixos

Els carrers Sant Raimon de Penyaforat i Fernández Márquez, per la seva secció i amplada, suposen unes reals barreres territorials pel barri. Cal endegar una contundent acció – amb Ajuntament de Barcelona i amb el de Sant Adrià- de cara a aconseguir la seva reconversió en carrers a escala urbana. D'altra banda, aquesta acció suposaria solucionar el problema de la urbanització dels carrers introduint factors de clara milloria en el barri

2.2.2- Millora de l'accés al parc del Besòs

El Parc del Besòs és un actiu poc utilitzat en barri tal i com es deriva de la percepció negativa que té per a tots els grups consultats. Aspectes de disseny i usos (que ja veurem més endavant) s'uneixen al fet del seu aïllament relatiu per raó de les infraestructures viàries; caldrà, doncs, en el procés d'urbanització de l'espai públic de La Mina, atendre aquest problema amb la creació de passeres o passeres que estableixin uns lligams més fluïts entre ambdues parts del territori

QUE HAN ASSENYALAT ELS VEÏNS

- La necessitat de tractar la Zona limítrofa entre La Mina actual i la futura a través de l'Avinguda Fernández Márquez. En concret a la zona baixa del Passeig Camarón.
- La necessitat de replantejar els usos, funcions i accessibilitat al Parc del Besòs
- El tractament del carrer Sant Ramon de Penyaforat des de la Gran Via fins la Ronda. En concret en els encreuaments amb Cristòfol de Moura i Taulat
- La millora de les connexions amb Diagonal Mar, el districte el 22@ i el Front Litoral, al Poblenou.
- La necessitat d'enfortir els lligams amb La Rambla Prim i el Metro Besòs Mar (al Carrer Alfons el Magnànim). La Rambla Prim és un model de cohesió i ús normalitzat de l'espai urbà. La Parada de Metro Besòs Mar, molt propera a aquesta Rambla i situada a uns 300 metres del barri és un dels referents més importants quant a mobilitat al barri; punt de sortida i entrada i de comunicació amb l'exterior (Barcelona, Sant Adrià i Badalona).

- La millora de connexions amb La Catalana A més de rampes, manquen bancs, arbres, papereres, i sobretot bona il·luminació nocturna.

- La superació de la barrera de La Ronda litoral i la millora de la contaminació acústica.

- La millora de connexió amb els dos fronts d'aigua propers al barri han coexistit durant dècades amb una pressió industrial molt gran.

- **Parc fluvial del Riu Besòs.** La Mina, La Catalana i Sud-oest Besòs es troben al marge dret, on les infraestructures de la gran Barcelona (vies del tren, Ronda Litoral, indústries pesades,...) han aprofundit encara més la frontera natural del riu. El Parc fluvial representa un eix longitudinal intermedi, una oportunitat de vertebració d'aquests dos àmbits territorials divorciats: es planteja la inseguretat del camí des de La Mina fins al riu (Fernández Márquez i Cristòfol de Moura) que es relaciona sobretot amb el trànsit viari i amb la falta d'il·luminació i de vigilància.

- L'accés al riu pel marge dret no està obert. La pròpia llera dreta té pitjor manteniment i està menys utilitzada, segurament això es deu a la degradació de La Catalana i a la seva futura remodelació.

- Millora de la connexió amb Sant Adrià centre.

- Millora de la Rotonda de Cristòfol de Moura : passos zebra i potenciació dels vianants

A FER

Disseny d'un sistema d'informació i la seva ubicació a la biblioteca

Disseny d'una senyalització de zona i estudi de la seva implantació

Estudis previs per a la passarel·la

Disseny de l'itinerari de paviments

Estudis previs pel disseny de canvi de secció i urbanització dels carrers Sant Raimon de Penyaforat i Fernández Márquez

Estudis per a la millora de la connexió entre el barri i el Parc del Besòs

QUI POT COL. LABORAR

- La Mina web
- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Universitat
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

3

Millora la mobilitat al barri i del transport públic

Recorreguts actuals de les línies de bus i nous recorreguts proposats a diversos tallers

Quan el tramvia estigui en servei la superació de les barreres territorials mitjançant el transport públic serà molt més evident. Malgrat això cal estudiar acuradament l'organització del conjunt del transport que connecti La Mina amb el territori metropolità. Es pot pensar en solucions de l'estil **Bus de Barri**, però sobre tot en la millora de la freqüència dels autobusos en servei, encara que no s'exclou que es pugui realitzar una proposta alternativa de recorreguts en el territori

D'altra banda no cal oblidar que en determinades situacions el transport públic més eficient és el taxi i aquí hi trobem problemes, perquè els taxistes vulguin agafar carreres de i a La Mina a qualsevol hora del dia. Una campanya específica amb el sector del taxi és imprescindible.

Respecte a la potenciació de la mobilitat sostenible, cal pensar en el disseny d'una estratègia de pacificació del trànsit i en la potenciació de l'ús de transport alternatiu, sobre tot per a determinades activitats de la ciutadania en relació al territori veí. El foment del transport públic seria una primera actuació, seguida del disseny d'una estratègia d'aparcament i del disseny d'un carril bici que permetrà, a més i a escala metropolitana, fer que La Mina fos un punt del sistema de carrils bicicleta programats al llarg fluvial del Parc Besòs i de la línia de costa de Barcelona

QUE HAN ASSENYALAT I PROPOSAT ELS VEÏNS

Es proposa convertir la Ronda Sant Ramon de Penyaforat en un eix cívic amb un disseny integral on es potencii el transport públic i sostenible: Autobús de barri, carril bici, etc.

És important racionalitzar l'aparcament a la Ronda Sant Ramon de Penyaforat.

El Peri aprovat l'any 2002 preveia la construcció de dos grans pàrquings subterranis al Passeig Camarón i a la zona Venus, tot i així, aquestes inversions desapareixen en les modificacions aprovades l'any 2005 i es manté el problema de l'aparcament

La Mina Vella té particulars problemes de mobilitat ja que es tracta d'un àmbit poc accessible i una mica laberíntic.

La proximitat de la ronda litoral i de dos dels seus accessos faciliten la mobilitat en vehicle privat.

Respecte al transport públic:

La parada de metro més propera (Besòs Mar, L5) es troba al Carrer Alfons el Magnànim, a uns 500 metres de La Mina. No es pot considerar llunyana però si mal connectada amb el centre administratiu de Sant Adrià on per arribar s'ha de fer un transbordament.

Existeixen tres línies d'autobusos que passen pel barri de La Mina: N'hi ha suficients però necessiten més aturades a la zona i sobretot més freqüència de pas.

L43: N° de parades: 5 Freqüència de pas: Mitjana diaris: 9-10 min. Mitjana festius: 18-20 min. Direccions: Sant Adrià - Verneda

L141: N° de parades: 3 Freqüència de pas: Mitjana diaris: 25-27 min. Mitjana festius: 35-40 min. Direccions: Besòs / Mina - Arq de Triomf

LB23: N° de parades: 4 Freqüència de pas: Mitjana diaris: 30 min. Mitjana festius: 30 min. Direccions: Montigalà - Bon Pastor

N6 (Nit bus): N° de parades: 1 Freqüència de pas: Mitjana diaris: 30 min. Mitjana vigílies de festiu: 20 min. Direccions: Santa Coloma de Gramenet - Plaça de Catalunya - Roquetes

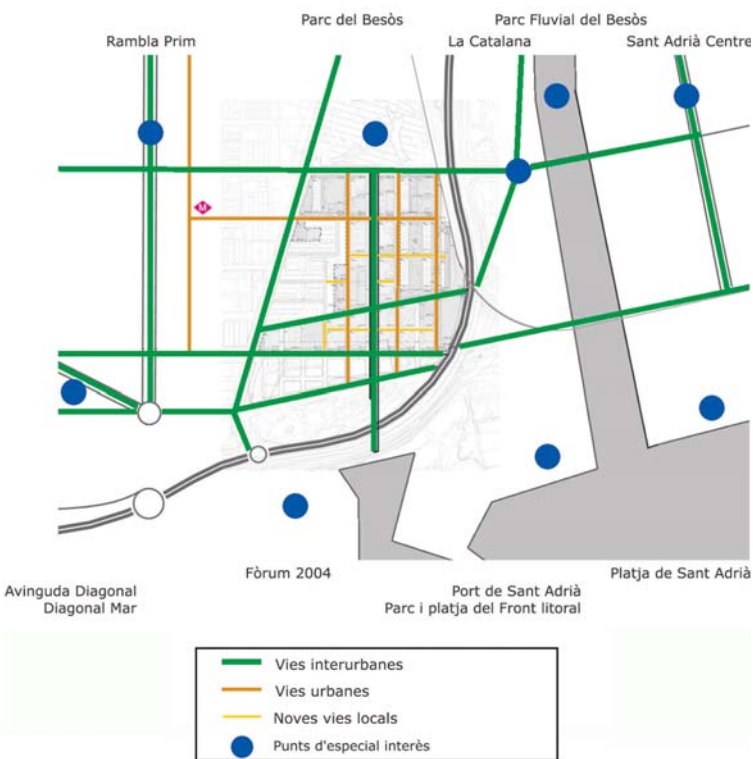
Es proposa la implantació d'un autobús de barri que recorri el marge dret

Es planteja la importància de donar el nom del barri a una de les parades del nou tramvia: La Mina.

El carril bici. Aquest mitjà va a favor de la mobilitat dins les ciutats i potencia un esport entre la població. Es tracta, doncs d'un mitjà que s'ha d'afavorir en els nous models urbans.

El carril bici ha d'estar dins una xarxa, no pot ser un element aïllat dins la ciutat (com passa actualment al carrer Llevant).

Es planteja la següent proposta de carril bici al barri de La Mina

Possible traçat del carril bici

El circuit contempla quatre eixos transversals i dos eixos longitudinals. Cristòfol de Moura, Ponent, Fernández Márquez i Taulat per un costat i Sant Ramon de Penyafort i Llevant per l'altra. Tots ells tenen la doble funció de connectar el barri tant externa com internament.

Es planteja la connexió del barri a través del carril bici amb: Barcelona, Sant Adrià - La Catalana, i l'àrea Fòrum 2004. Aquesta darrera zona és idònia per anar en bicicleta donades les seves característiques.

Es desenvolupa la xarxa tenint en compte la dimensió del carrer, l'entorn residencial i els equipaments, que han de ser accessibles en bicicleta. Per això també es proposen alguns punts d'estacionament propers a equipaments rellevants (Centres docents, serveis assistencials, espais esportius, etc.).

S'aposta com a millor opció la separació total entre funcions diferents com a mida de seguretat, prenent com a model el Carrer Josep Pla o Provença a Barcelona, on el carril bici està situat entre l'acera i la zona d'estacionament de vehicles.

En el cas de Sant Ramon de Penyafort es preveu factible per l'amplada del carrer. En els casos on no hi ha més opció que situar-lo sobre l'acera, s'aposta per identificar-lo amb força, a través d'un color o un paviment diferenciat a més de les franges i dibuixos normatius.

A FER

Establir una mesa de treball amb TMB per tal de millorar aspectes del transport públic

Establir una mesa de treball amb el sector del taxi per tal de millorar la percepció dels taxistes sobre la seguretat del barri i facilitar la seva connexió amb el territori

Disseny de campanyes de conscienciació de l'ús del transport públic, de la utilització responsable del transport privat

Estudi per al traçat d'un carril bici

QUI POT COL. LABORAR

- Joves del barri
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

4 Accessibilitat al i del territori

El territori de La Mina té dos grans problemes respecte a l'accessibilitat. El primer fa referència a la seva accessibilitat des del conjunt del territori metropolità. Masses anys d'aïllament han creat barreres invisibles però molt poderosos que fan que La Mina sigui un territori inaccessible.

Una de les formes de potenciar l'accessibilitat del territori és potenciar la seva visibilitat als ulls de la resta de l'àrea metropolitana. En aquest sentit proposem dues actuacions. La primera fa referència a establir una programa d'il·luminació ambiental a la nova rambla amb l'objectiu de potenciar la visibilitat del barri a escala metropolitana, aprofitant, per exemple el lloc privilegiat que té el barri a l'arribada a Barcelona per avió.

La pell dels grans edificis de La Mina pot convertir-se en el suport d'una intervenció de tractament de façanes que doni visibilitat al conjunt del barri. Cal assenyalar que en molts dels tallers ha aparegut aquest tema i la població sembla disposada a acceptar intervencions sobre les façanes basades en els tractaments del color.

L'altre aspecte de l'accessibilitat fa referència a les persones. Com en altres situacions caldrà establir el Pla d'accessibilitat del Barri, de manera que les mesures correctores del dèficit d'accessibilitat puguin ser introduïdes al llarg del desenvolupament del pla de millores d'espai públic

QUE HAN ASSENYALAT I PROPOSAT ELS VEÏNS

L'accessibilitat del vianant ha de ser efectiva i constituir una prioritat pel que fa al disseny de carrers i places, facilitant i assegurant el seu moviment. Cal una política de supressió de les barreres arquitectòniques del barri i una política d'adaptació.

Convertir la Ronda Sant Ramon de Penyaforat en un eix cívic amb un disseny integral on es potenciï clarament el vianant (tant longitudinal com transversalment).

Millorar l'accessibilitat al llarg de tot l'eix, en concret en la zona que limita el Parc del Besòs i la tocant a la Mina Vella.

Adequar les entrades del pàrquing situat sota el Parc del Besòs a l'entorn amb criteris d'accessibilitat i visibilitat.

Desocupar la zona de Saturn de cotxes aparcats sobre l'acera.

Els jardinetes dels blocs nous d'obra vista es valoren positivament tot i que s'és conscient que privatitzen visualment un espai públic.

La implantació de passos zebra amb ressalt en zones especialment sensibles com són davant l'escola o la biblioteca, fet que impediria la velocitat inadequada dels vehicles privats.

Els equipaments públics han de ser accessibles tant visual com físicament, sense que això vagi en detriment de la seguretat. La tanca del Casal Cívic, per exemple, hauria de ser més permeable.

Assegurar el pas longitudinal al llarg de tota la futura Rambla a través de passos zebra. També el transversal integrant els nous Passatges.

S'ha de reaccionar amb èmfasi en contra de l'incivisme en l'estacionament (sobre les aceres, l'aparcament en passos zebra,...) Desocupar la zona de Saturn de cotxes aparcats sobre l'acera i les places interiors dels edificis de La Mina Nova. Són espais per als vianants que constantment es troben envaïts per cotxes i furgonetes.

El Parc del Besòs té moltes manques en quant a accessibilitat, tant pel que fa als accessos com els recorreguts interiors.

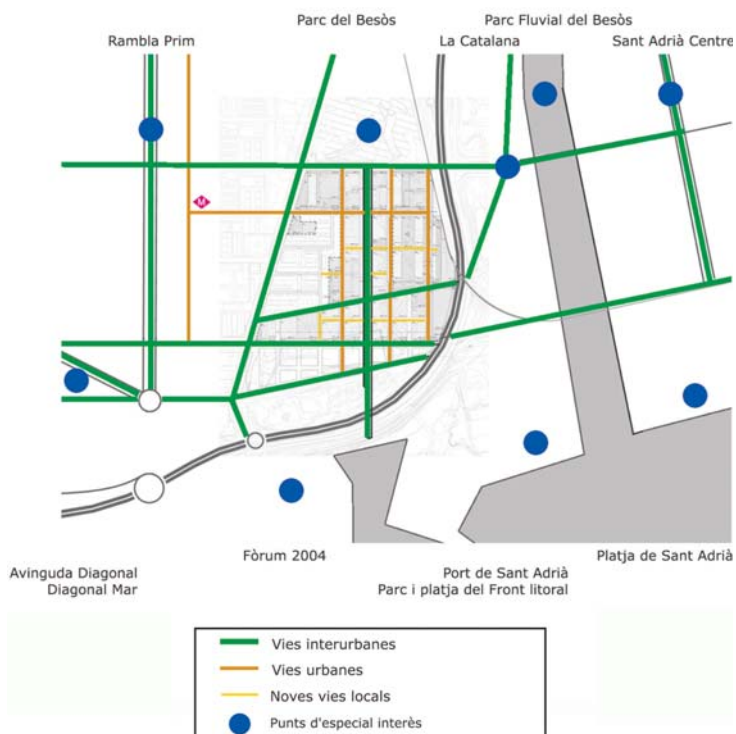
Millora dels accessos i supressió de barreres arquitectòniques

Construcció d'un accés directe a través d'un pont des del carrer Llevant

Ampliació de l'accés situat al racó de Cristòfol de Moura, al costat de la via

Ampliació de l'accés central ja que és molt estret respecte el volum d'usuaris potencials i l'escala del futur eix urbà frontal: la Rambla que ha d'arribar fins l'àrea Fòrum.

Supressió del mur a través d'una graderia per superar el desnivell, o obertura de dos accessos més en el mur de Cristòfol de Moura.

Inclusió d'algun recorregut transversal

El recorregut paral·lel a Manuel de Falla ha de la seva continuïtat fins Cristòfol de Moura, paral·lel a la via del tren.

Substitució dels graons en els recorreguts principals i altres indrets (pèrgoles, terrassa,...) per rampes

Les rampes d'accés al parc s'han d'adequar, restaurar i posar-hi baranes

Els arbusts dels blocs nous d'obra vista, a la Ronda Sant Ramon de Penyafort, són una barrera física i visual d'accés a un espai públic, tot i que consten d'uns passos suficients per al vianant.

A FER

Estudis i propostes per a ressaltar la visibilitat de La Mina, a través de dos programes de treball "LA RAMBLA de la LLUM" i "Tractament de les grans façanes"

Estudiar les propostes dels veïns articulant la solució als problemes percebuts i expressats

QUI POT COL. LABORAR

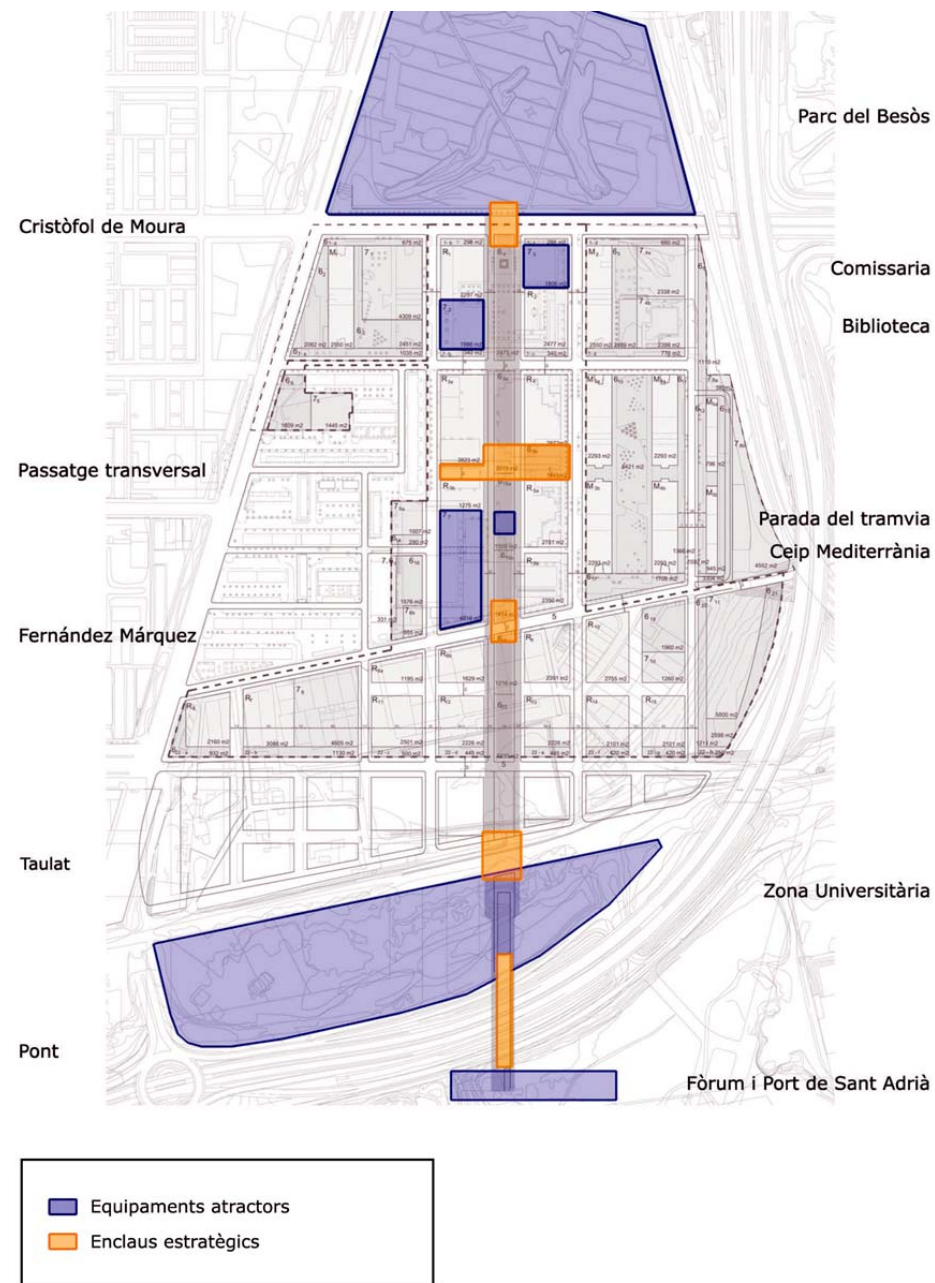
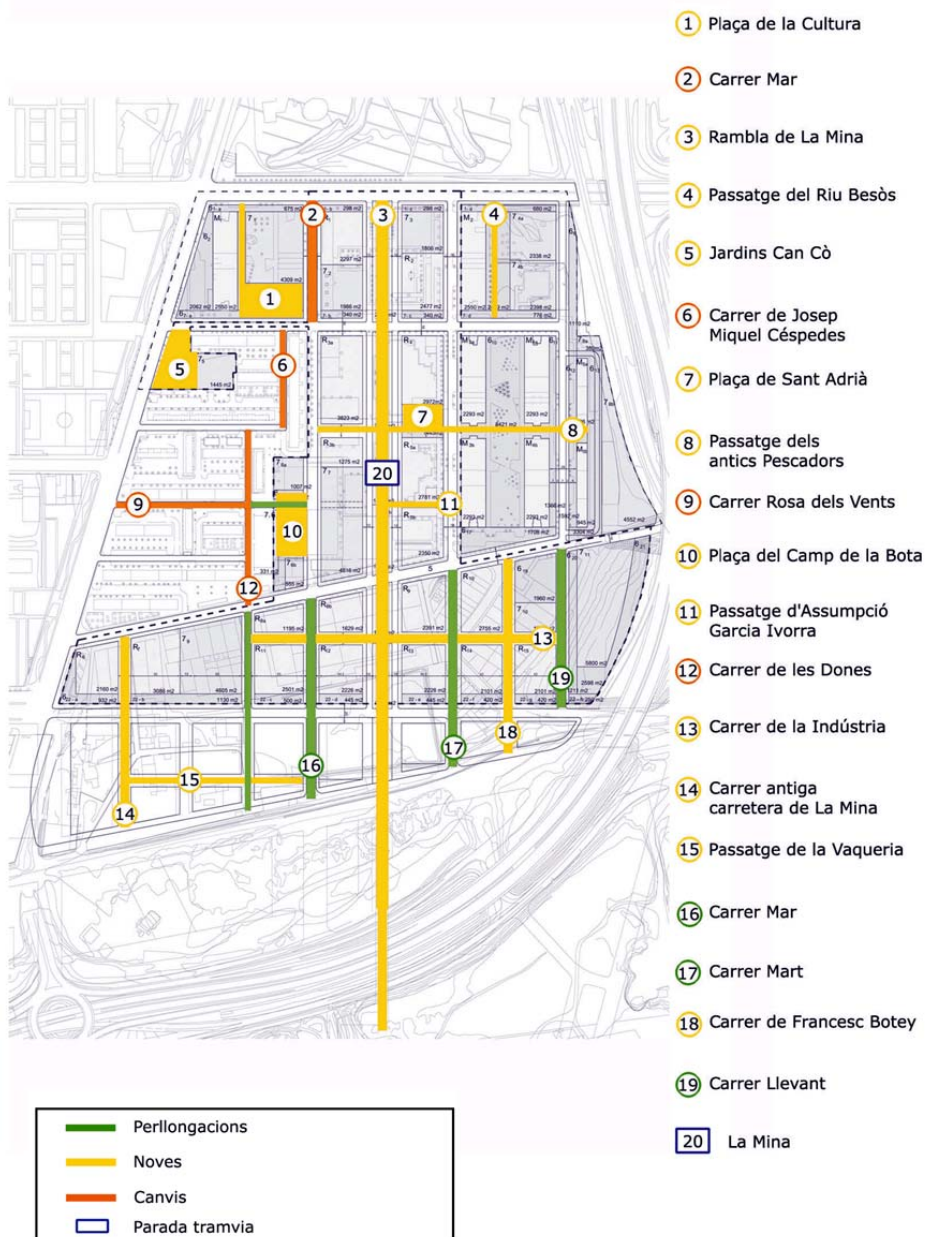
- La Mina web
- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Universitat
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

Millora de l'accés al marge dret del Parc fluvial

Adequació i millora de l'accessibilitat de l'espai públic entre el Casal Cívica, l'edifici de Mart i el Pàrquing públic

L'aparcament subterrani (CONTROLAT!) es veu molt positiu per al barri pels problemes d'aparcament actuals, ja que el volum de cotxes en ús i abandonats és molt elevat.

5 Millora de la Seguretat

És un axioma, la percepció de seguretat es troba lligada a la percepció dels cossos de seguretat al carrer. La comissaria dels Mossos al barri ha dissenyat un pla de visibilitat ben estructurat en aquest sentit.

Però caldrà ser curosos en evitar, com han manifestat els Mossos en el seu taller de participació, els racons i zones poc accessibles quan plantegem les noves intervencions a l'espai públic

Com també és axiomàtic arreu, caldrà, ultra potenciar la implicació dels veïns en el control i els usos de l'espai públic

MESURES QUE HAN ASSENYALAT ELS VEÏNS

Seguretat vial. S'ha d'incidir en la seguretat del vianant, el qual representa el factor més vulnerable de tota la cadena (vehicle privats, transport públic, bicicletes,...).

1.- dificultar l'alta velocitat dels cotxes a través de la implantació de passos zebra amb ressalt en zones especialment sensibles com són davant l'escola o la futura biblioteca.

2.- Posar tanques de seguretat al llarg de tot el carril del tramvia disminuint-ne la velocitat a llocs sensibles com l'escola, la biblioteca, etc. on la majoria d'usuaris són menors d'edat.

3.- Fer visible el carril bici a través d'una pintura diferenciada ja que donades les seccions transversals dels carrers per on passarà, aquest haurà d'estar situat sobre l'acera.

4.- Acabar amb les carreres nocturnes de cotxes, activitat menys usual però encara present al barri.

5.- Potenciar la disciplina viària: Suprimir les dobles i triples files a través del propi disseny urbà com ja s'ha fet al carrer Ponent, on s'ha potenciat l'acera ampla i s'ha disminuït el cabdal d'automòbils.

6.- Sant Ramon de Penyafort i Manuel Fernández són dos vials molt perillosos per als vianants ja que no estan degudament senyalitzats i les persones creuen per allà on volen.

7.- A Sant Ramon de Penyafort és important incrementar la seguretat vial a través de la millora de la urbanització de l'eix i redibuixar els passos zebra per tal de convertir aquest eix perillós a nivell vial i ple de barreres arquitectòniques en un espai segur i cívic, en concret a la zona de la benzineria, àrea molt deteriorada i insegura.

Seguretat ciutadana

1.- Eliminació dels Punts negres/ zones mortes. Estructures no necessàries, amb poca il·luminació, sense visibilitat, ni bona comunicació. Segons els Mossos d'Esquadra consultats, no són adequats elements que en un cas límit puguin servir de barreres o fins i tot de barricades. Un exemple són els contenidors d'escombraries, que normalment són mal utilitzats. Aposten pels models de contenidors subterranis.

2.- Millorar la vigilància i il·luminació de "LAS CASITAS" (ZONA URBIS-NOU EDIFICI IES)

3.- Millorar la il·luminació al Parc del Besòs

4.- Millorar la neteja i el tractament dels jardins a Les Muntanyetes del Parc del Besòs

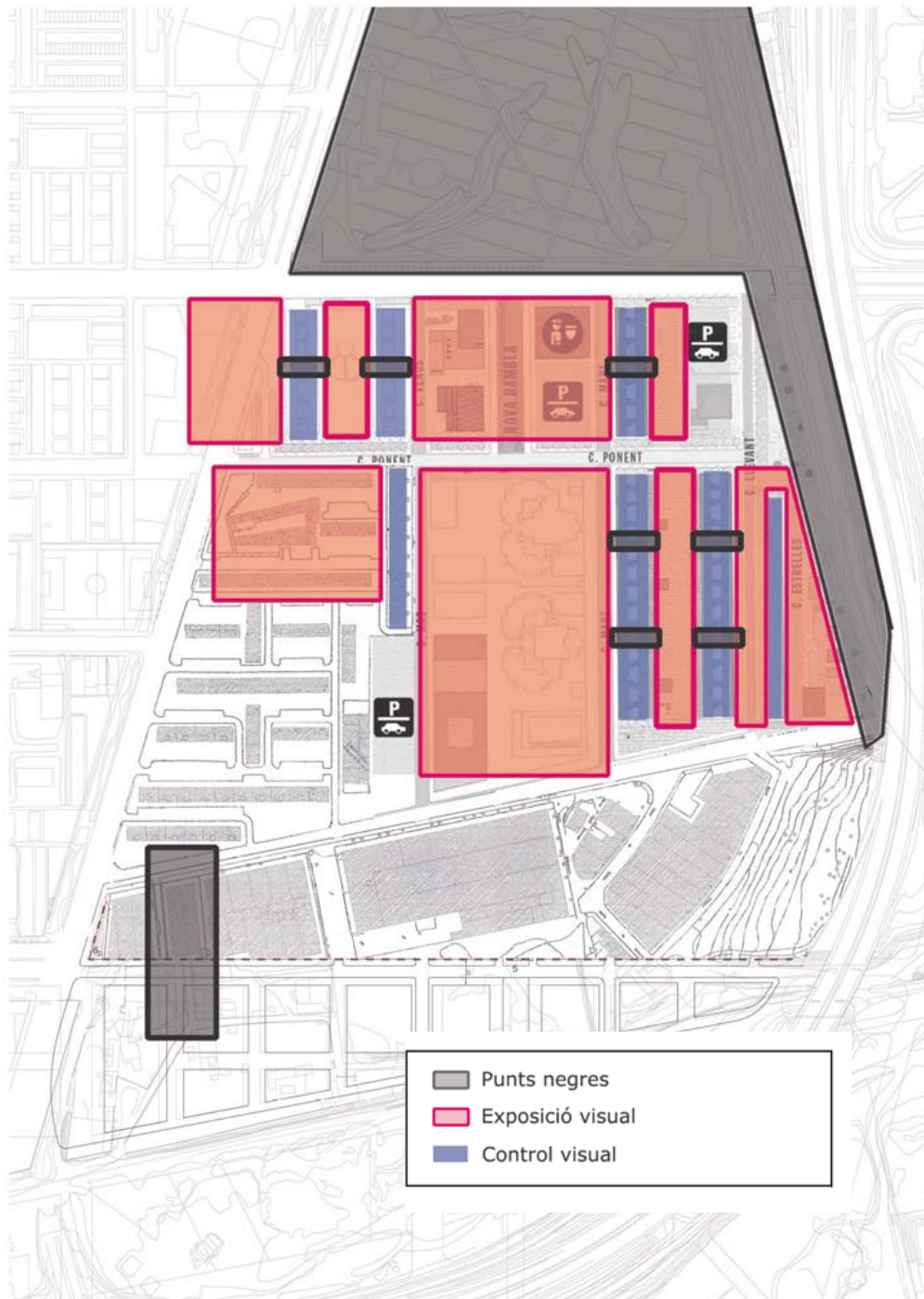
5.- Reconsiderar el LATERAL DEL BARRI-ZONA VIA DEL TREN: Punt negre extens, perillós fins i tot per la policia per inaccessible.

6.- Potenciar la neteja i il·luminació dels TÚNELS DELS EDIFICIS Mina Nova:

7.- Vetllar per la seguretat a l'interior dels edificis

8.- Potenciar un disseny urbà que aporti la dimensió d'**AMPLITUD** de l'espai urbà, identificada amb la sensació de moviment, obertura, control visual, bona llum i bona il·luminació per la nit, sense laberints ni amagatalls.

A FER

Estudi i Diagnosi dels espais potencialment insegurs del barri (en bona part ja està fet per part dels Mossos) i disseny de la seva millora a partir de les mesures assenyalades

Mantenir la tensió necessària per part dels Mossos garantint la seva visibilitat

Potenciar el paper de la Plataforma i de les Entitats en el control de l'espai públic del barri

QUI POT COL. LABORAR

- Mossos
- Joves del barri
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

6 Millora de la qualitat de l'espai Públic

El procés de desenvolupament del PERI de La Mina ha produït canvis espectaculars en l'estructura física del seu paisatge. Però aquest guany cal mantenir-lo, sobre tot, mitjançant la potenciació de la neteja de l'espai públic. En aquest sentit caldrà potenciar la responsabilitat conjunta de tots els actors socials del barri per a mantenir net el barri, però caldrà també donar arguments per a una percepció social de "barri net". La potenciació dels treballs de neteja i de la visibilitat dels seus equips de treballadors és fonamental.

A través de la Plataforma es poden organitzar tallers conjunts amb els serveis de neteja i es poden crear campanyes, a l'estil de les que ja s'han, o s'estan realitzant.

El fet que La Mina estigui en ple procés de transformació urbana, és un argument de pes per a introduir el factor "sostenibilitat" en l'adquisició i instal·lació d'elements urbans. Sostenibilitat que té relació, no sols amb el consum d'energia, sinó també amb la necessitat d'introduir aquest factor sostenibilitat en les estratègies de gestió i manteniment del mobiliari del barri.

Malgrat que el barri disposa d'una ràtio d'àrees verdes força alt, la percepció del verd urbà és relativament negativa per part de molts dels assistents als tallers. Caldrà, doncs, possiblement amb vinculació amb el Pla Verd de Sant Adrià, potenciar el manteniment i visibilitat del verd urbà en la direcció d'algunes de les mesures que ja s'ha pres

QUE HAN ASSENYALAT ELS VEÏNS I QUINES MESURES ES PROPOSEN

Les dinàmiques incíviques més negatives són:

- llençar la brossa per la finestra
- menjar pipes arreu
- no recollir els excrements dels gossos
- llençar papers al terra
- no ficar la bossa dins del contenidor
- baixar els mobles qualsevol dia de la setmana

• esmicolar i trencar tot el que queda fora dels contenidors (vidres, mobles, etc).

• abandonar bosses plenes de runa a l'espai públic

Els contenidors són poc accessibles, tant la tapa com el pedal poden ser inaccessible a persones grans, amb alguna incapacitat física o infants

Manquen papereres en zones importants com Camarón o Venus i hi ha una certa anarquia a la Mina Vella.

Es percep un desequilibri en el manteniment de la Mina en relació al marge esquer de Sant Adrià.

El compliment de la normativa de forma estricta per part de les autoritats és una idea constant, doncs aquest problema és percebut com arrelat en certs sectors del barri, als que no serveixen ni les campanyes ni els avisos. Només les multes es veuen com a possible solució. Es comenta la possibilitat de fer treballs per la comunitat si la persona és insolvent.

Millorar la situació dels contenidors de recollida selectiva en relació a les àrees més denses de La Mina com són Venus i Camarón.

Es proposa la instal·lació de recollida pneumàtica amb contenidors subterranis, molt més accessibles i positius a nivell de paisatge urbà.

Racionalitzar i incrementar el número de papereres al barri, substituint un bon nombre de papereres situades de forma anàrquica per mitges papereres acoblades a les parets. També cal situar papereres als guais per vianants, i restaurar algunes deteriorades. Es proposa una millora en l'organització i una unificació de criteris de situació de les papereres al barri

Es proposen tres zones on situar no ja pipicans sinó àrees de gossos (més extenses i on el gos pot jugar i relacionar-se amb altres gossos):

1. En el Parc del Besòs, en una extensa àrea poc utilitzada actualment

2. En alguns dels descampats de la part baixa de Sant Ramon de Penyafort, tocant a la Mina Vella, on es preveu la seva futura urbanització i enjardinament.
3. En un dels triangles del carrer Estrelles. Es tracta del lateral nord del barri al costat de les vies del ferrocarril, àrea on els veïns de la zona duen els gossos a fer les seves necessitats degut a la seva manca de visibilitat i centralitat.

PROPOSTES DE CAMPANYES:

Es creu important utilitzar la ràdio del barri com mitjà de difusió de les diferents iniciatives per acabar amb el problema de la brutícia tant del carrer com de les escales.

Sobre el reciclatge:

1. Campaña educativa als joves i petits a través de l'escola i l'Institut on el nen/a hagi d'involucrar a la família i/o a l'escala.
2. Concurs amb premi pel millor cartell - dibuix sobre la neteja i el reciclatge.

Per lluitar contra l'incivisme al barri:

1. Campaña porta a porta per informar sobre la perillositat de tirar coses per les finestres, i la conseqüent multa que se'n pot derivar.
2. Promoure a nivell de barri un premi al balcó o escala més bonic/a.

S'aposta per la coordinació entre tots els canals d'idees que s'han generat d'uns anys ençà: Projecte Educatiu, Consell de Barri, Cartografies de La Mina, Pla d'accions de barri,...

També és important prioritzar les idees per tal d'establir un calendari de treball. Tot i així, per dur a terme moltes idees caldria esperar que s'acabin les obres, ja que aquestes afecten a l'organització normalitzada

A FER

Disseny de campanyes informatives sobre neteja i verd urbà

Desenvolupament del Pla Verd de LA Mina en relació al de Sant Adrià i possiblement el de Barcelona

QUI POT COL. LABORAR

- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Universitat
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions de l'AMB

7 Qualificació i reapropiació de l'espai públic

Aquest punt lliga amb l'anterior. El PERI de La Mina ha dictaminat la intervenció sobre l'espai públic amb unes propostes determinades respecte al seu moblament. Malgrat això cal pensar què determinat elements puguin suportar una càrrega simbòlica addicional vinculada a potenciar el sentiment de pertinença al territori. Això voldria dir que cal apostar per alguns dissenys "La Mina".

La poca utilització del Parc del Besòs, que com hem dit pot millorar-se amb l'estudi i disseny de punts de pas que millorin la connectivitat del barri amb el territori, cal que es complementi amb una "Re-interpretació" del disseny del Parc per fer-lo més capaç d'assumir els usos i funcions d'un espai viu i viscut. Donat els problemes d'autoria que el fet comporta, caldrà posar les bases d'un treball conjunt entre Santa Adrià i l'AMB gestora del Parc

La qualificació de l'espai públic és possible, també, gràcies a l'art públic. Com podem veure a l'annex, l'establiment d'un programa d'intencions i intervencions és del tot necessari, essent acompanyat per la creació d'un Consell d'estètica del barri o de la ciutat.

Tanmateix la potenciació de la reapropiació es pot basar en l'ús de les Toponímies sorgides del taller del mateix nom, per a identificar els nous espais públics i els nous carrers del barri

QUE HAN ASSENYALAT ELS VEÏNS

Es planteja un enriquiment general del mobiliari urbà del barri amb la implantació de pèrgoles, zones d'estada amb jocs, jardineres i parterres amb flors, fonts i fanals amb caràcter escultòric, pàrquings per a bicis... També un programa de senyalització en relació al propi barri i al seu entorn.

En general, les aceres han de ser amples, amb mobiliari urbà adequat (bancs, papereres, il·luminació,...) i espais on poder seure i estar (jocs infantils, jardins, àrea de gossos,...).

Es remarca una xarxa de zones d'estar; àrees del barri on els veïns poden trobar tot el mobiliari necessari per passar una estona amb els seus conciutadans. Zones que busquen equilibrar la xarxa de trànsit i mobilitat del barri i plantegen espais de tranquil·litat i esbarjo. El conjunt del barri consta de diverses àrees d'aquestes característiques (Mina Vella, Nova, Sant Ramon de Penyafor, Mina industrial,...) estructurades per la futura Rambla, proper centre del barri.

TOPONÍMIA. Els noms de la memòria

A través d'un procés de consulta veïnal en el que han participat 69 veïns/es del barri, es planteja una proposta oberta per als nous carrers i places fonamentada en els següents criteris:

Personatges importants per a la comunitat.

Carrer de Francesc Botey, Passatge del Tío Peret, Carrer de Josep Miquel Céspedes

Memòria-vivència col·lectiva.

Plaça del Camp de la Bota, carrer de la Indústria, Carrer Antiga Carretera de La Mina, Passatge dels antics Pescadors, Passatge de la Vaqueria, Passatge o Jardins de Font de La Mina.

Referències del present.

Per exemple: Passatge del Riu Besòs, Carrer del Mar,

Criteris existents:

Carrer Rosa dels Vents, Plaça de Venus, jardins de Can Cò

Principis i valors:

Plaça de la Cultura, Passatge dels Estudis

Dones:

Passatge d'Assumpció Garcia Ivorra, Carrer de les Dones

Relació amb el mar:

Passatge dels antics Pescadors, Passatge del Riu Besòs, Carrer del Mar,

ANTERIOR	REPÚBLICA	FRANQUISME		DEMOCRÀCIA	ACTUALITAT
anterior a 1931	1931-1939	1939-1955	1955-1975	1975-2004	2004
Barcelona 1929 Cristóbal de Moura			Cristóbal de Moura Prolongació des de Barcelona		Cristòfol de Moura
Carretera Negra	Carretera Negra / Carretera de La Mina	Carretera de La Mina	1960-70 San Raimundo de Peñafort	1980 Sant Ramón de Penyafort	Sant Ramón de Penyafort (Ronda)
Pasaje de las Cañas	1934 "Lepanto" (proyecto)	Pasaje de las Cañas	Av. Capitán Gral. de la Armada Carrero Blanco	1979 Av. Manuel Fernández Márquez	Manuel Fernández Márquez (Avinguda)
			1967-72 Mina Vella (Austral, Boreal, Xaloc, Gregal, Garbí, Mar, Mestral, Tramuntana, Orient, Occident, Ponent...)		Mina Vella
			1972-74 Mina Nova (Astronàutica, Estrelles, Saturn, Mart, Venus, Llevant,...)		Mina Nueva
			Sense nom	1997 Pg. José Monge Cruz "Camarón"	José Monge Cruz "Camarón" (Passeig)
Carretera Negra	Carretera de La Mina				Carretera de La Mina
Sense nom	1934 "Salcillo" projecte		1960 - ? Salcillo		Camí de La Mina
	1934 Moncayo				Moncayo
	1934 Albarracín	A FER			Albarracín
	1934 Salcillo	Estudi de viabilitat dels dissenys "La Mina"			Salcillo
	1934 Sarasate	Taula de treball amb l'AMB per a millorar les possibilitats d'usos i funcions del Parc del Besòs			Sarasate
	1934 Bécquer	Constitució d'una comissió d'estètica i disseny de la guia d'actuació en Art Públic			Bécquer
Barcelona 1900 Llull					Llull
Barcelona 1908 Taulat		Estudiar i donar viabilitat les propostes del taller de Toponímies a l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs			Taulat

QUI POT COL. LABORAR

- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Universitat
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

8

Millora de la diversitat de l'espai públic

L'espai públic és per definició divers. Cal potenciar aquesta diversitat i fer-ho a diferents nivells. En primer lloc caldrà potenciar els processos d'apropiació de l'espai públic –cal assenyalar que són molt importants- treballant conjuntament amb la Plataforma i les entitats en la programació d'usos col·lectius de l'espai públic (Jornades, concerts, mostres) mantenint els que ja existeixen, potenciant-los i creant-ne de nous.

D'altra banda, en les opcions de disseny i d'implantació d'elements qualificadors de l'espai públic, cal apostar per la qualitat en el disseny i els materials i en la creació de llocs que permetin actuacions d'apropiació per part dels ciutadans.

Indirectament, l'ús de l'espai públic pot millorar, mitjançant l'enfortiment d'algunes actuacions que tendeixen a qualificar el barri (equipaments i prestació de serveis). Com és evident cal vetllar pel Pla d'equipaments i per la potenciació de la finestreta única que portarà a l'ús de les Tecnologies de la Informació dins i fora de casa, en els espais públics.

QUE HAN MANIFESTAT ELS VEÏNS

Els espais infrautilitzats del barri en l'actualitat són: El parc del Besòs, el primer tram de la rambla, la ronda de Sant Ramon de Penyafor, els triangles dels carrers Estrelles-Llevant, alguns trams dels carrers Mart i Mar, i el veï barri de La Catalana.

Els espais massificats del barri són: el Passeig Camarón, la zona Venus i la Mina Vella.

Amb la construcció al centre del barri de nous habitatges i espais públics s'incrementarà la població en bastants habitants. En un barri tant dens, aquest increment segurament produirà un ús normalitzat de les àrees centrals actualment infrautilitzades (la Rambla i els carrers Mar i Mart). Els reallotjaments del bloc Venus i el tall dels edificis Mart i Llevant assegurarà una certa descongestió de les àrees més massificades del barri. Però en augmentar la població no s'assegura la descongestió de certes àrees a menys que s'impulsin espais de transició i comunicació ben equipats que obrin espais tancat com el Passeig Camarón i La Mina Vella.

Tot i així, el PERI de La Mina no preveu solucions a l'actual desús de Sant Ramon de Penyafor, del Parc del Besòs i dels triangles d'Estrelles-Llevant. Espais de frontera fruit de desequilibris que haurien de passar a ser espais de relació i ús normalitzat per tal de regular l'alta densitat del barri.

A FER

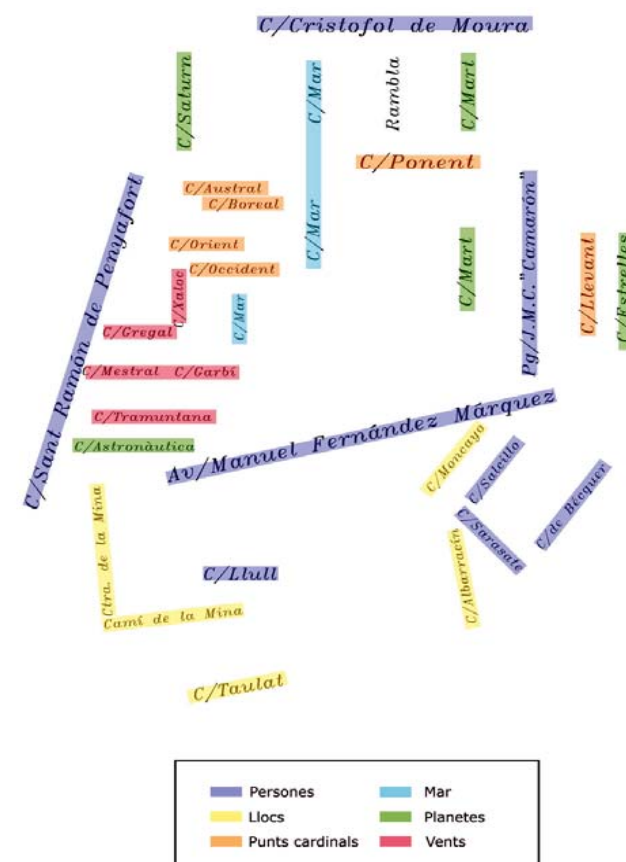
Estudi de la potenciació de les activitats a desenvolupar per les associacions en l'espai públic

Estudi base pel disseny de llocs físics del territori que permetin la diversitat en especial a les àrees detectades o previstes com denses

Revisió i actualització del Pla d'equipaments

QUI POT COL·LABORAR

- Joves del barri
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions

9

Millora en la gestió dels residus

Òbviament la voluntat de tenir un barri més sostenible requereix d'un programa d'actuacions en el camp de la sostenibilitat que potencí les actuacions empreses fins el moment. La xarxa ciutadana d'entitats, conjuntament amb el Consorci i d'altres administracions, haurien de vincular el tema de la recollida selectiva amb el de la neteja del barri.

En l'aspecte físic, caldria repensar la possibilitat d'introduir tecnologies pneumàtiques en el procés de recollida de residus del barri, així com potenciar l'ús de contenidors soterrats (cosa que seria un factor addicional a la percepció de netejat).

QUE HAN MANIFESTAT I PROPOSAT ELS VEÏNS

Millorar la situació dels contenidors de recollida selectiva en relació a les àrees més denses de La Mina com són Venus i Camarón.

Es proposa la instal·lació de recollida pneumàtica amb contenidors subterranis, molt més accessibles i positius a nivell de paisatge urbà.

Racionalitzar i incrementar el número de papereres al barri. També cal situar papereres als guals per vianants, i restaurar-ne les fetes malbé. Es proposa una millora en l'organització i una unificació de criteris de situació de les papereres al barri

CAMPANYES:

Es creu important utilitzar la ràdio del barri com mitjà de difusió de les diferents iniciatives per acabar amb el problema de la brutícia tant del carrer com de les escales.

Sobre el reciclatge:

Campanya educativa als joves i petits a través de l'escola i l'Institut on el nen/a hagi d'involucrar a la família i/o a l'escala.

Sortida organitzada a un ecoparc perquè es pugui veure el procés de reciclatge.

Exposició informativa sobre la recollida selectiva

Concurs amb premi pel millor cartell - dibuix sobre la neteja i el reciclatge.

Campanya porta a porta per repartir un o dos cubells petits de color, informant sobre la recollida selectiva.

Campanya gràfica sobre els contenidors per informar i motivar sobre la recollida selectiva al barri.

A FER

Avaluació d'impacte de programes i equipaments per al redisseny de les actuacions actuals

QUI POT COL. LABORAR

- IES
- Equip pedagògic
- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions, especialment DIBA

10

Millora en la gestió energètica i en l'ús de l'aigua

La situació de canvi a La Mina se'ns presenta com ideal per a actuar sosteniblement sobre la gestió energètica i en els usos de l'aigua. Aplicant la legislació vigent es podria aconseguir, fàcilment, que una bona part del consum elèctric del barri fos autogenerat. Els nous edificis i els edificis existents poden suportar perfectament sistemes d'energia auto renovable.

En paral·lel caldria, cosa que hauria d'ésser comú, a tota la població de Catalunya, potenciar l'estalvi de l'aigua i la seva reutilització.

Aquest tema no ha estat estudiat pels diversos tallers i es proposa donada la seva importància en construir una Mina sostenible

A FER

Aplicació de la legislació vigent en la construcció de nous edificis

Disseny del Pla "La Mina barri sostenible" que podria estar finançat per l'U.E..

Disseny d'incentius pel tractament d'aigües grises als grans blocs.

Programació i disseny de Campanyes informatives

QUI POT COL. LABORAR

- IES
- Equip pedagògic
- Joves del barri
- Tallers ocupacionals
- Xarxa d'entitats
- Equips tècnics Consorci, Ajuntament i altres Institucions, especialment DIBA

Resum

Línies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
1 Potenciar el coneixement del territori	Potenciar el coneixement del territori	Programa d'excursions Urbanes a nivell de població general i escolar	- Els altres barris de la ciutat i els seus projectes de futur - Els barris veïns de la ciutat veïna - El Parc Fluvial - El Museu de la Immigració

Línies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
2 Superar les barreres territorials	Superar les barreres territorials	Informar permanentment sobre el desenvolupament dels plans urbans Establir un eix Mina – Catalana- Sant Adrià Establir un eix Mina – Estació Metro Potenciar el coneixement de la nova estructura del barri Connectar físicament Mina- Catalana – Sant Adrià Connectar la Rambla de La Mina amb el mar Millorar el pas sub-ronda entre La Mina i La Catalana Superar la barrera del carrer Sant Raimon de Penyafort Superar la barrera del carrer Fernández Márquez Millorar l'accés al Parc de La Mina	- Sistema Informació a la nova biblioteca / web - Senyalització de zona - Passera de vianants, amb possibles usos complementaris a la zona de La Catalana. - Marcar el recorregut entre els dos barris - Pont sobre la Ronda Litoral - Propostes de millora visual i d'il·luminació - Estudi de canvi de secció del carrer - Estudiar passeres i fins i tot passarel·les a

Linies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
3 Mobilitat sostenible. Millora de la mobilitat i del transport públic	Millorar i fomentar l'ús del transport públic	Campanyes per a potenciar el transport públic	• Informació dels processos
	Facilitar àrees d'aparcament	Programa d'àrees verdes Programa d'aparcaments	
	Implementar i potenciar l'ús del carril bici	Projecte de Carril bici	• Existeixen propostes veïnals
	Millorar el transport públic	Millorar freqüència busos Estudiar la viabilitat d'un bus de barri amb connexió a Sant Adrià Potenciar la relació amb el sector del taxi	• Comissió Mixta amb TMB • Comissió mixta amb l'AMB

Linies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
4 Millora de l'accessibilitat al i del territori	Accessibilitat del Territori	Donar visibilitat Permeabilitzar el territori	• La Rambla de la Llum • Tractament de les grans façanes • Mides de connexió proposades per a la connectivitat
	Accessibilitat per a tothom	Pla d'accessibilitat de La Mina	• Redacció del Pla i mesures amb la Design for All Foundation

Linies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
5 Millora de la seguretat	Potenciar la visibilitat dels Cossos de Seguretat	Donar visibilitat	• Reforçar les patrulles
	Anular els racons i llocs perillosos	Diagnosi i estudi	• Operacions puntuals de disseny urbà
	Implicar als veïns en el control i en l'ús de l'espai públic	Treball conjunt amb la Plataforma i Entitats	• Definir un programa d'usos de l'espai públic (Jornades, concerts, mostres, etc)

Linies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
6 Millora de la qualitat de l'espai públic	Potenciar la corresponsabilització de tots els actors socials del barri en els processos de Neteja	Campanyes informatives Treball conjunt amb Plataforma i serveis de neteja	• Avaluació impacte campanyes i redisseny de les accions • Ordenar i potenciar la visibilitat dels serveis de Neteja • Tallers amb serveis de neteja • Altres campanyes pròpies o d'organismes territorials
	Elements urbans sostenibles	Elecció i ubicació dels elements urbans d'acord amb criteris de funcionalitat i sostenibilitat en el seu disseny, manteniment i gestió	
	Millorar el verd urbà	Millora qualitativa del verd urbà en el seu manteniment i "visibilitat"	• Caldria vincular el tema amb l'estudi del Pla Verd de Sant Adrià i de Barcelona

Linies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
7 Qualificació i reapropiació de l'espai públic	Proveir-se d'elements de Disseny Urbà que potenciïn el sentit de pertinença al territori	Estudis i propostes d'allò que pot ser distintiu per a La Mina Avaluació de canvis de disseny en el Parc de La Mina	• Desenvolupament amb Universitat • Desenvolupament amb empreses • AMB
	Estudiar i avaluar un programa d'art Públic, a poder ser participatiu	Consell d'estètica Del barri o de Sant Adrià Besòs	• Operacions puntuals de disseny urbà • Programa d'artistes invitats • Programa de concursos públics
	Desenvolupar les Toponímies del territori a partir dels plantejaments veïnals	Treball conjunt amb la Plataforma i Entitats	• Disseny de les plaques

Línies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
8 Millora de la diversitat de l'espai públic	Potenciar la barreja i la diversitat d'usos i d'actors en l'espai públic	Definir un programa d'usos de l'espai públic (Jornades, concerts, mostres, etc) Enfortir espai públic com escenari quotidià	- Treball conjunt amb la Plataforma, Entitats, Administracions, Empresa privada - Incrementar qualitat de disseny i materials - Construcció de llocs que contemplin i expressin necessitats i aspiracions dels habitants
	Potenciar el desenvolupament de xarxes ciutadanes i associatives	Estimular i obrir la participació i l'articulació local envers els espais públics	- Treball conjunt amb la Plataforma, Entitats, Administracions, Empresa privada - Articular actors, accions i recursos en la gestió de l'espai públic
	Millorar i dotar d'equipaments per a la prestació de serveis ciutadans	Millora de la finestra única Pla d'equipaments	- Potenciar l'ús de les Noves Tecnologies a casa i als espais públics - Consorti
Línies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
9 Millora en la gestió dels residus	Potenciar la implicació i la corresponsabilització de tots els actors (veïns, entitats, administracions, escoles, empreses...) en la reducció de residus i el foment de la recuperació, la reutilització i el reciclatge	Programes recollida selectiva de la DIBA	Contractar els serveis DIBA
		Millora equipaments de recollida selectiva Treball conjunt amb plataforma i entitats	- Potenciar els contenidors enterrats i / o pneumàtics - Avaluació impacte programes i equipaments per al reticent de les accions
Línies estratègiques d'actuació	Sub-línies	Accions proposades	Desenvolupament
10 Millora en la gestió energètica i en l'ús de l'aigua	Potenciar l'ús d'energies alternatives en edificis públics i privats	Consum elèctric autogenerat	- Plaques solars i sistema a tots els nous edificis - Programa d'incentius d'energies renovables als grans blocs
	Promoure l'estalvi i reutilització de l'aigua en els usos residencials, comercials, industrials i institucionals, a més dels relacionats amb jardineria i parcs públics	Programes per a la reutilització i estalvi Campanyes informatives a sectors	- Programa d'incentius per a tractament aigües grises als grans blocs - Diagnòstic inicial i avaluació impacte campanyes per a la reorientació de les accions

Agraïments:

Associació de dones Adrianes

Associació de Veïns La Mina

Escola d'Adults Fernández Márquez

Grup de Dones Iris

IES Fòrum 2004

Mossos d'Esquadra del sector Sant Adrià

Plataforma d'Entitats i Veïns/es de La Mina

